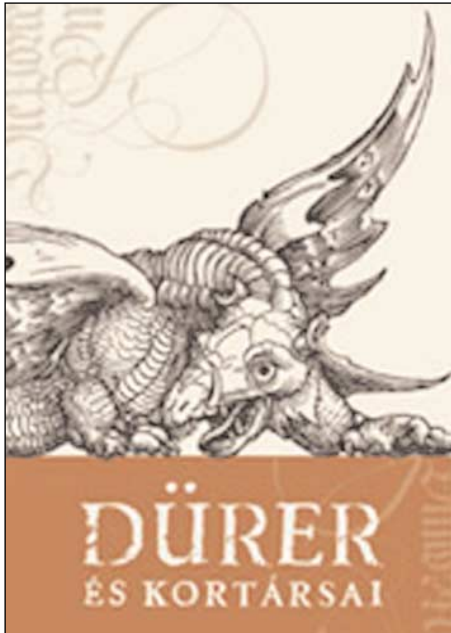

Dürer és kortársai

Először látható Magyarországon a Szépművészeti Múzeumban, a mintegy 3,5 x 3 m-es, 36 lapból összeállított fametszet, az I. Miksa császár diadalkapuja, továbbá a több mint 50 m hosszú, 139 lapból álló fametszetsorozat, az I. Miksa császár diadalmenete.

1. Miksa császár uralkodásának méltó emléket állítandó korának legnagyobb német művészt, Albrecht Dürert és a korszak más jelentős mestereit, közöttük Albrecht Altdorfert és Hans Burgkmairt, bízta meg azzal, hogy az antik diadalkapu és diadalmenet mintájára, a fametszet segítségével reprezentatív és monumentális emlékműveket készítsenek.

E felkérés eredménye a sokszorosított grafika történetének legnagyobb méretű, mintegy 3,5 x 3 m-es, 36 lapból összeállított fametszete, az I. Miksa császár diadalkapuja, továbbá a több mint 50 m hosszú, 139 lapból álló fametszetsorozat, az I. Miksa császár diadalmenete. E két sorozat együttesen

I. Miksa császár diadala címen vált ismertté. A diadalkapu és a diadalmenet teljességében mindeddig nem szerepelt magyarországi kiállításon, csupán egy-egy részletük, s Európa-szerte is csupán néhány alkalommal volt látható.

A diadalkapu eszmei koncepcióját Johannes Stabius udvari történész dolgozta ki, a művészi megformálás tervezete pedig Albrecht Dürer és Jörg Kölderer munkája. A perspektivikus rajzú, háromdimenziós kapu illúzióját keltő ábrázolás számos képzőművész foglalta magába, amelyek megőrzik a császár családfáját, az általa bir-

tokolt területek címereit, szövegekkel kísért jelenetek idézik fel életének epizódjait, például sikeres csatáit, és nyomon követik az uralkodó politikai pályafutását. A gazdagon díszített, monumentális diadalkapu megalkotásában Düreren kívül Albrecht Altdorfer, Wolf Traut, Hans Springinklee és néhány más művész is részt vett. Az 1515-ben elkészült művet először 1517/18-ban adták ki. Két további 16. századi kiadás után Adam Bartsch 1799-ben az eredeti dúcok felhasználásával újra megjelentette a művet. Ez utóbbi egyik példánya szerepel a kiállításon, amelyet a bécsi Albertinából kölcsönzött a Szépművészeti Múzeum.

Az I. Miksa császár diadalmenete a diadalkapuhoz hasonlóan a császár tetteit és élettörténetét volt hivatott ünnepelni és nagy példányszámban terjeszteni. A sorozat legszebb darabja Dürer nyolc fametszetről összeállított és 1522-ben önállóan kiadott – így a kiállításon külön bemutatott – 2,3 m széles és fél méter magas Nagy diadalkocsija, egy tizenkét ló által húzott kocsis ábrázolása, amelyen a császár ülő alakját allegorikus nőalakok veszik körül. A többi lapon, amelyek zöme id. Hans Burgkmaier műve, az uralkodó hadjáratait és életének epizódjait megőrzítő különféle felvonuló lovasok és gyalogosok számos csoportja látható. A koncepció itt is Johannes Stabiustól származik. Az 1514-ben megkezdett munkálatok a császár 1519-ben bekövetkezett halála miatt sosem készül-

tek el teljesen: a felvonulók által vitt táblákra nem kerültek fel a tervezett szövegek, és a diadalmenet magyarázó szövegeinek szánt képzőművészek is üresen maradtak. A mű 1526-ban került először nyomtatásra, majd 1777-ben és 1796-ban. A Szépművészeti Múzeum tulajdonában lévő 103 lap is ekkor készült. A nálunk hiányzó lapok közül a legszebbeket a bécsi National Bib-

liothekből kértük kölcsön.

A császár diadalát bemutató alkotások a propaganda területén úttörő elképzelést valósítottak meg. Miksa császár (1486-tól német király, 1493-tól haláláig, 1519-ig német-római császár) volt az első uralkodó, aki felismerte az akkoriban Európában mintegy száz éve létező sokszorosított grafikai eljárásban, a fametszésben, valamint a mindössze fél évszázada feltalált könyvnyomtatásban rejlő lehetőségeket annak érdekében, hogy széles közönség előtt népszerűsítse politikáját, saját személyét és az uralkodása során elért eredményeket. Ezzel a

Habsburg uralkodóház legitimitációját is meg akarta erősíteni. A tervek szerint több száz példányban nyomtatott sorozatokat feltehetően a császári udvarral kapcsolatban álló diplomatáknak, jogászoknak, tanácsadóknak és bankároknak szeretne volna szétküldetni.

A diadalkapu és a diadalmenet teljességében mindeddig nem szerepelt magyarországi kiállításon, csupán egy-egy részletük. Együttes bemutatásuk egy izgalmas reneszánsz koncepciónak a korszak legnagyobb német grafikus-művészei által kivitelezett, szokatlan és látványos megvalósításával ismerteti meg a látogatót.

A kiállítás október 9-ig látható a Szépművészeti Múzeumban. *forrás: kultport.hu*

Petrovics Elek-díjakat adtak át a Szépművészetiben

Magas színvonalú munkájuk elismeréseként a Szépművészeti Múzeum hat munkatársa részesült Petrovics Elek-díjban. Az intézmény főigazgatója által alapított díjat Május 23-án *Dr. Gerszi Teréz* főmuzeológus, tudományos kutató, *Dr. Ember Ildikó*, tudományos kutató, a Régi Képtár vezetője, *Dr. Szilágyi János György* klasszika-filológus, főmuzeológus, az Antik Gyűjtemény volt vezetője, valamint *Benedek István* gazdasági igazgató, *Nagy Sándorné* pénztáros és *Gáspár Benjámin*, a rendezési csoport vezetője vette át.

Petrovics Elek Rippl-Rónai József, Petrovics Elek és Meller Simon című festményén (részlet)

Petrovics Elek (1873–1945) 1914-től a Szépművészeti Múzeum igazgatója, majd 1921 és 1935 között főigazgatója volt. Nevéhez fűződik a Múzeum gyűjteményének talán legjelentősebb gyarapodása: megvásárolta Paul Arndt antik gyűjteményét, Ferenczy István szobor-gyűjteményét; a magángyűjtőkkel ápolta kiváló kapcsolat eredményeként kerültek a Régi Képtárba többek között az El Greco festmények.

A külföldi művek mellett számos kortárs magyar művész munkái is gazdagították a múzeumot (pl.: Szinyei Merse Pál: Lila ruhás nő). Hivatalba lépésekor elsősorban a gyűjtemények fejlesztését, a művek bemutatását és publikálását tartotta szem előtt. Céljai következetes megtartása, hivatástudata emelte az intézmény legjelentősebb vezetői közé.

Acélszobrászati szimpozium Kecskeméten

A nemrégiben jelentős nemzetközi visszhangot és elismerést kiváltó 7. Kecskeméti Animációs Filmfesztivál társrendezvényeként indult, szintén kecskeméti vonatkozású II. Kecskeméti Acélszobrászati Szimpozium július 1-jén zárta kapuit.

A művészek (Benes József, Lakatos Pál Sándor, Drabik István, Majoros Gyula, Nedim Hadziabmetovic, Zsemlye Ildikó, Kopasz Tamás), idén először nemzetközi mezőny tagjaként, két héten át alkotott ipari körülmények között a KÉSZ Ipari Park Csőhengerítő csarnokában, szabadon kísérletezve a szobrászatban kevésbé alkalmazott anyagok felhasználásával, az új technológiák kialakításával. Az elkészült munkákat - csakúgy, mit az elmúlt esztendőben - szakértő zsűri értékelése szerint nyilvánítják műalkotássá és határozzák meg azok eszmei értékét. Az új felé törekvés, az innovativitás ad különleges jelentőséget e tábornak, amely a modern magyar szobrászat új törekvéseinek kíván bölcsőt teremteni mind az anyaghasználat kitágításában, mind a technikai megújításban, mind pedig a progresszív kezdeményezések életre keltésében.

A szimpozium záróeseményén, július 1-jén az alkotótábornak otthont adó KÉSZ Ipari Parkban az elkészült művek ipari környezetben voltak láthatóak.

A záróünnepséget Nagy T. Katalin művészettörténész, Probstner János a Nemzetközi Kerámia Stúdió igazgatója és Árvai István, a KÉSZ Kft. PR igazgatója nyitotta meg.

Az idei rendezvény újdonsága, hogy az ott elkészült alkotások a szervezők tervei szerint a későbbiekben az ország több pontján is huzamosabb ideig láthatóak lesznek, így például július elején a budapesti Kossuth téren, a Parlament előtt, szeptemberben és októberben a kecskeméti Bozsó Gyűjtemény kiállítótermeiben, a jövő év elején az Újlipótvárosi Galériában találkozhat velük az érdeklődő. Az országjáró kiállítás a jelenleg folyó egyeztetések eredményeképpen még jövő tavasszal külhonban is látogatható lesz.

Kényszerleszállás a Ludwig Múzeumban

„Én érdekelttem saját magamat, attól a perctől kezdve, hogy világhosszra vált, ez az egyetlen út ahhoz, hogy az ember valaha bármit is megismerhessen.“ (Hajas Tibor)

Hajas Tibornak, a magyar neoavantgárd művészet egyik legkiemelkedőbb és legszélsőségesebb alakjának életművét mutatja be a nyár folyamán a Ludwig Múzeum.

A 60-as, 70-es évek időszaka a happening, az akció, a Fluxus nehezen behatárolható „mozgalmának“ fénykora volt a „művészetnek nevezett totális tevékenység“ nevében. Hajas költőként indult. Akciói és performansai végrehajtása, kísérleti filmjei készítése közben irodalmi indíttatását mindvégig megőrző, egyfajta totális élményre törekvő művész volt, akinek nem adatott meg a másokkal együtt való, egymás alkotásaira és elképzeléseire reflektáló munka lehetősége - magányosan hajtotta végre mindazt, amit a Fluxus, vagy a bécsi akcionista iskola művészei. Munkássága szorosán kapcsolódik a konceptuális alapokon álló body art-hoz. Műveit a performansz rítus-központú szemlélete hatotta át - önmagát, illetve önmaga megsemmisítését fotóz(tat)ta.

Életműve: az objektumok, írások, fénymásolatok műfajukból adódóan nehezen dokumentálhatóak (ily módon kiállíthatóságuk is kérdéses), de fotóművész munkatársai - Vető János, Dobos Gábor, Lugossy István, Makky György, Szerencsés János, Veres Júlia - segítségével filmjei és olvasható költészete mellett akcióinak és performanszainak művészi dokumentálására is sor kerülhetett.

Az éppen 25 éve elhunyt művész alkotásait eddig három alkalommal láthatta a közönség: 1987-ben Székesfehérvárott, a Szent István Király Múzeumban, 1990-ben az Egyesült Államokban, a richmondi Anderson Gallery-ben és 1997-ben az Ernst Múzeumban megrendezett emlékkiállításán. A most nyíló tárlat az életmű lehető legteljesebb és legalaposabb bemutatására törekszik, eddig soha ki nem állított, a hagyatékából, illetve külföldi gyűjteményekből származó alkotásokkal, a performanszok dokumentációival, a fellelhető hanganyagokkal,

filmekkel, maximálisan kihasználva a mai technikai eszközök nyújtotta lehetőségeket. A kiállításban egyedülálló a David Bowie-ról illetve Alice Cooper-ról készült dia-installáció rekonstrukciója.

Az író-költő Hajas felé forduló figyelmet jelzi, hogy a kiállítással egyidőben jelenik meg *Hajas Tibor Szövegek* című kötete *Almás Éva* szerkesztésében, az Enciklopédia Kiadó gondozásában, melyet a megnyitó napján, június 16-án 10 órától mutattak be a múzeumban egy egynapos Hajas-szimpozium nyitóeseményeként.

A múzeum által kiadott katalógusban a műtárgyjegyzéken, bio- és bibliográfián kívül a kiállítást rendező *Baksa-Soós Veronika* bevezetője és *Dékei Krisztina* tanulmánya olvasható. A könyvet a Vető János által szerkesztett,

Hajas Tibor: Cím nélkül No. 11. (a II. Esztergomi Fotóbiennálé megnyitásakor). 1980. július 5.
Fotó: Vető János

Hajas-Vető fotómunkákból összeállított filmeket tartalmazó DVD-melléklet egészíti ki. A kötetek megvásárolhatók a Művészetek Palotája könyvüzletében és a nagyobb könyvesboltokban.

A kiállítás szeptember 4-ig látható a Ludwig Múzeumban.

Kortárs női alkotók fotói, videói, installációi

A világ tyúkszemmel

A Kovács Gábor Művészeti Alapítvány és a Lumen Fotóművészeti Alapítvány július 1-jétől látható közös kiállítása a kortárs magyar és kelet-európai női alkotók fotóiból, videóiból és installációiból ad közre válogatást. Az alkotói kezdeményezésként indult tárlat célja, hogy bemutassa a női identitás megjelenítési formáinak változatosságát, feltárja a még megválaszolatlan kérdéseket.

A kiállítás résztvevői: *Andrea Anca-Strauss* (Románia), *Aria Hyttianen* (Finnország), *Baglyas Erika*, *Balikó Emese*, *Benczúr Emese*, *Cristina David* (Románia), *Csoszó Gabriella*, *Deli Ágnes*, *Dita Pepe* (Csehország), *Drozdk Orsolya*, *Elek Judit Katalin*, *El-Hasszan Róza*, *Előd Ágnes*, *Eperjesi Ági*, *Erdei Krisztina*, *Fabricius Anna*, *Fekete Alexandra Kinga*, *Ganczer Réka*, *Göbölös Luca*, *Hangay Enikő*, *Hermann Ildi*, *Horváth Éva Mónika*, *Horváth M. Judit*, *Katerina Sevic*, *Majoros Zita*, *Kedves Lilli*, *Khoór Lilla*, *Leonie Altendorf* (Németország), *Lovas Ilona*, *Lucia Nimcova* (Szlovákia), *Magyarosi Éva*, *Major Rebeka*, *Maráczy Manuela*, *Miklosevic, Paola* (Szerbia), *Monika Mamzeta* (Lengyelország), *Prakter Mariann*, *Rutkai Bori*, *Sárosi Anita*, *Schneemeier Andrea*, *Szabó Benke Róbert*, *Szabó Dorottya*, *Szabó Sarolta*, *Szász Lilla*, *Szilágyi Lenke*, *Szörényi Beatrix*, *Tóth Szilvia*, *Ujj Zsuzsi*

A NECC arra törekszik, hogy bemutassa a volt szocialista országokban élő nőkre jellemző nézőpontokat. A Kelet és Nyugat közti különbség eredete évszázadokra vezethető vissza, de a nőmozgalmak története a közelmúltban is eltérően alakult. A kelet-európai régióban, a politikai rendszer hozta létre az emancipációt, és elsősorban a munkavállalás területén. A családon belül nem valósult meg, sőt a nőknek ezután már két fronton kellett helyt állniuk. A 70-es évektől Nyugat Európában szabadon szerveződő nőmozgalmak a volt szocialista országokban nem bontakozhattak ki. Az uniós tagállam Magyarországon a nőművészettel kapcsolatos tájékozatlanság, a durva előítéletek és sztereotípiák már egyre kevésbé vannak jelen.

A kiállítás a kilencvenes évek óta észlelhető szemléletváltást, ezen belül is a fotó- és videó művészet szerepét térképezi fel. A NECC igyekszik párbeszédet teremteni a különböző generációk és esztétikai megközelítések között. A hazai fiatalokra összpontosít, de bevonja kelet-európai művészeket és azokat az alkotókat is, akik a témában az elmúlt évtizedekben jelentős műveket hoztak létre.

A tárlaton 46 alkotó munkái szerepelnek: Ujj Zsuzsanna 80-as évekbeli body art fotóitól Szabó Sarolta házgyári lakásbelsőben készített munkáin át, egészen a legfiatalabb generációt képviselő Fabricius Anna szingli nők otthonát bemutató fényképeig. A fotók, installációk és videofilmek mind egy-egy jellegzetes nézőpontot mutatnak be.

A kiállítás megtekinthető: augusztus 21-ig.

A kiállítás helyszíne: KOGART Ház, Budapest, Andrassy út 112. *forrás: artnet.hu*

AKT-ART

Július 7-én 66 alkotót és közel 300 fotót bemutató kiállítás nyílt AKT-ART címmel, a XIV. Esztergomi Fotográfiai Biennálé tárlataként a Budapest Galéria Kiállítóházában. A műveket *Szilágyi Sándor* fotóművészeti író ajánlotta az érdeklődők figyelmébe.

„Aki azt gondolja, hogy az aktfényképezésnél a modell vetkőzik le, ő lesz meztelen, az valószínűleg téved. Mert én – meglehetősen számú aktfotót átnézve már – azt hiszem, hogy nincs még egy ilyen műfaj, ahol az alkotó ennyire meztelen, kifigyelhető, tetten érhető lenne. Az aktfotó-optimális esetben – kicsit hasonlít a pszichiáter díványára, ahol minden kiderülhet.“ – *Kincses Károly*

A kiállítás helyszíne: Budapest Galéria Kiállítóháza, Budapest, Lajos utca. 158.

A kiállítás megtekinthető: augusztus 21-ig.

Dunakanyar Fotóklub

Fotografikák

A Dunakanyar Fotóklub 2003-ban ünnepelte fennállásának 45. évfordulóját. Ebből az alkalomból alakították meg – részint elhalálózott, részint volt illetve ma is tagságot viselő tagjaik képeiből – a Váci Fotóművészeti Gyűjteményt. Eddig 48 szerző közel 500 alkotását regisztrálták a gyűjteménybe. A gyűjtemény anyagából – alakulása óta – több tematikus kiállítást rendeztek (A test szépsége a fotográfiában, Válogatás a Váci Fotóművészeti Gyűjtemény anyagából, Színház a fotóművészetben, Festőies törekvések a fotográfiában).

Idén Fotografikák címmel két részben mutatnak be egy válogatást a gyűjtemény anyagából. Az első rész április végétől május végéig volt látható, a másodikat pedig szeptember 22-től október 18-ig nézhetjük majd meg a váci Könyvtár Galériájában.

Fotográfikák az 1960–1980-as évekből

A Magyar Fotóművészek Szövetsége legtevékenyebb alkotócsoportja a Seniorok társasága. A nemrégiben Budapesten a Béke Szálló, majd az Ibis Hotel galériájában bemutatott, a csoport tagjainak 1960 – 1980 között készült képeiből összeállított kiállítás szeptember 16 – október 12. között Vácon is bemutatják, a Madách Imre Művelődési Központ Emeleti Galériájában.

Olasz Ferenc fotókiállítása

Olasz Ferenc fotográfus, filmrendező 1943-ban született Alsópáhokon. A Magyar Televízió rendezőjeként a magyar történelem emlékeiről, képzőművészeti, zenei, irodalmi alkotásokról több mint száz művészfilmet készített.

„A falu két szélén állított kereszt mintha életemet – a születéstől a halálig – jelképezné. Emberi létünk két pólusa között egy-egy ház előtt a hit, a vágy, a szerelem, a hőség, a remény, az öröm és a fájdalom keresztjei, életem stációi. Bármeddig is jutottam, ma sem léptem ki szülőföldem kapuin, bárhová vetődök is, hordozom ezeket a határokat...“ A kiállítás megtekinthető: 2005. július 31-ig A kiállítás helyszíne: Georgikon Majormúzeum, Keszthely, Bercsényi u. 65-67. *forrás: artnet.hu*

Ötvösművészek kiállítása a Vincze Galériában

A Magyar Alkotóművészek Országos Egyesülete és a Magyar Képzőművészek és Iparművészek Szövetsége Ezüst, Bronz, Vas – Ötvösművészek 2005. címmel rendezett kiállítást júniusban, a budapesti Vincze Galériában. A tárlatot dr. Szabó Győző egyetemi docens, a Római Magyar Akadémia volt igazgatója nyitotta meg.

Tisztelt Művészek! Hölgyeim és Uraim!

Ha jól számolom, immár harmadszor van abban a megtiszteltetésben részem, hogy megnyithatom a Magyar Képzőművészek Országos Egyesületéhez valamint a Magyar Képzőművészek és Iparművészek Szövetségéhez tartozó ötvösművészek kiállítását. Feladatomban bár örömteljes, egyre nehezebb, hiszen az első alkalommal, Rómában már minden bölcsességet kimerítettem, amikor – Peri József tanulmány nyomán – arról elmélkedtem, hogy a kortárs magyar ötvösművészetben tapasztalható fantáziadús változatosság részben annak a kényszerűségnek köszönhető, hogy az ötvenes években a legdrágább anyagokhoz nem lehetett egykönnyen hozzájutni. De a mostani tárlaton látható alkotások is ékesszólóan tanúsítják, hogy nemcsak drágakövekből, aranyból és ezüsből, hanem bronzból és vasból is születhet magas színvonalú művészet. A magyar nyelv ötvös szava, mely az önt igéből származik, s eredetileg a „fémek formába öntőjét” jelentette, nem is utal az aranyra, mint például a megfelelő német Goldschmied, az olasz orefice vagy a lengyel zotnik.

Az igazi értékekről szól a magyarul „Az aranyműves boltja” címen megjelent színdarab is, melynek szerzője az a Karol Wojtyła, akit II. János Pál néven ismert és szeretett meg a világ.

A színjáték szerelmespárja, Teréz és András séta közben megáll az aranyműves kirakata előtt. „Piciny, bársonnyal bélelt dobozokban különféle drágaságok ragyogtak ott. Jegygyűrűk is voltak közöttük.” Akkor határozzák el, hogy összeházasodnak. De az aranyműves figyelmezteti őket: „Az én aranyműves mérlegemnek az a sajátossága, hogy nem méri a fémeket, csak az ember életét és sorsát...” nem a fém súlyát, hanem az ember fajsúlyát.

Ugyanígy itt, a Mihály arkangyalról elnevezeti kápolnában nem a fémek súlyától, hanem a művészet fajsúlyától lendül ki a mérleg nyelve. Nem a fémek súlyától, már csak azért sem, mert a belőlük készült művek a nehézkedés törvényeit meghazudtolva szinte repülnek, az ég felé törekednek, mint Katona Katalin szárnyas angyalkái, Nausch Géza középkori templomok kerengőire emlékeztető vasoszlopai, Sisa József mese-madara, Laborcz Flóra térdelni is képes alumínium felhője, Sor Júlia amszterdami repülőútjának zománczott vasba álmodott emléke, Gombos István felmagasodó, ezredfordulós vas-családja, vagy Rozsnyai Béla viaszveszej-

tés technikával készült, gigantikus csilagháborús űrhajót, űrvárost vagy új Atlantiszt idéző csipkevéra.

A földi ember égi reményeiről beszél számos más alkotás is, híven az ötvösművészet több ezer éves vallásos ihletettségéhez, mint Molnár Éva angyali üdvözlője, Stefániay Lídit kicsit indiai, kicsit szecessziós hangulatú tavasi Madonnája és Ádám-Évája, Oskóné Bód Klára fehérendős Madonnája, Kudó Anna Bibliája, vagy Antal László kaktusz-formájú világömböt tartó mexikói istene. Skripeczky Ákos szinte képregényszerűen meséli el a Teremtéstől napjainkig tarló történeteket, Koszta Zsófia rekeszes zománca pedig a mezítlábás Nőtre Dame-ként emlegetett református templomok kazettás mennyezetét varázsolja elénk.

Művelődésünk keresztény/keresztény európai gyökerei mellett hazánk európai sorsát is megjelenítik az olyan művek, mint Madarassy István Szent Lászlója, Jajnesica Róbert Szent Királya, a már említett Skripeczky Ákos keresztrefeszített tüskével átvett, kilyukasztott Magyarországa, Bohus Áron Wass Albert portréja. Erdély egy kiállító művész, Dobos Gyöngyvér személyében jön hozzánk, karperecével és keresztelő poharával, a Délvidéket pedig Buderka Sándor képviseli ródiumozott ezüst ékszerével.

Az anyagok találékony vegyítése jellemzi a kortárs ötvösművészet más remekait is: Bartl Dóra ébenfával, melaminnal, műgyantával, a fernambuknak nevezett trópusi fával dolgozik és még a marhacsontot is megnevesíti. De az egyik legsodálatosabb emberi adottság, a humor sem hiányzik alkotóinkból. Nézzük csak meg Madarassy István eseteket tartó Szent Lukácsát, Máté János aquamanilleit, Kovács László tatógóit, vagy Kótai József pompás nautilusz-serlegeit, melyek a német reneszánsz ötvösművészet híres darabjait idézik.

Az ipari tárgy és a műalkotás, az ipar és a művészet rokonsága, a klasszikus értelemben vett techné jelenik meg Kálmán László és Oláh Sándor lámpáin, valamint Seregi György kapucsmópontján, míg az ötvösművészet már-már a szobrászatba hajlik Zétényi János Három kezes, vagy Koburger Zsolt Hajnal című munkájában.

Örömmel tölt el, hogy sok alkotó nevét és művét említhettem, és bocsánatot kérek a többi érdemes művésztől, akik csak a hely és az idő hiányában nem szerepelnek ebben a felsorolásban. De rájuk is érvényes annak a „valakinek” a megállapítása, aki a már idézett színdarabban a jegyespár, Teréz és András mellé állva, így szól: „Ez az aranyműves boltja. Milyen csodálatos mesterség az Övé. Olyan tárgyakat készít, melyek hatással vannak az emberi sorsokra.”

Kívánom, hogy e kiállítás látogatóinak sorsát is kedvezően alakítsák az itt szerzett élmények.

Szabó Győző

Táborzáró a „varázshelyen“

Az idei évben 10. alkalommal rendezték meg a Nagykanizsa melletti Kendli majorban a Ludvig Nemzetközi Művésztelepet. Az idén megközelítőleg 50 művész vett részt az alkotótábor munkájában, a hazai alkotókön kívül Kínától Spanyolországon és Ausztrián át Romániáig a világ számos pontjáról érkeztek az alkotók. A gyönyörű környezethez az idén váltakozó időjárás párosult. A szokatlan meleget, szintén szokatlan hideg követte. Ez azonban nem akadályozta meg az alkotókat abban, hogy – a saját és a szervezők értékelése szerint is – az eddigi legjobbban sikerült alkotótábort és az eddigi legsikerültebb alkotások születését ünnepeljék a június 11-én rendezett táborzáró ünnepség keretében. Az ünnepséget Nagykanizsa Város Önkormányzatának képviselői, valamint kormányzati szintű vendégek is megtisztelték. A tábor életét színvonalas programok tették még emlékezetesebbé. Fellépett *Tarján Pál*, aki operaesttel örvendeztette meg az alkotókat és a környék érdeklődőit.

Vendég volt még *Horváth Márton* üveg-művész, akinek jelenléte további magyarországi táborozásra is csábította a művészeket. Emellett big band, tűzijáték, és

egy nagyon jól sikerült testfestő program szorakoztatta a résztvevőket.

Táborzáró beszédében *Lehota János*, –“A tanár úr” – a Nagybányai Művészteleppel összevetésben elmondta, hogy négy fontos tényezőt talált, ami egy sikeres művésztelep működéséhez szükséges. Az egyik a művészek együttes léte. Az elmúlt tíz év során ebben a táborban több száz művész fordult már meg, s kialakult az a mindig visszatérő mag, amely képes egységben tartani a telep életét.

A táborban részt vevő művészek névsora:

Paco Ariza – Spanyolország, *Balogh István Péter* – Budapest, *Dietlinde Baldauf* – Ausztria, *Dubravko Baumgartner*, *Alexander Bobo*, *Pietro Chiodo* – Spanyolország, *Csuta György*, *Czinki Ortrun* – Kendlimajor, *Damiana Degaudenzi*, *Erdős János*, *Hajdú Sándor* – Nagykanizsa, *Dr. Horváth István* – Zalaegerszeg, *Zeljko Hudek* – Ausztria, *Prof. Dorothea Fleiss*, *Fisher György* – Zalaegerszeg, *Dorel Gaina* – Románia, *Georg Brandner* – Németország, *Gerd Messmann*, *Prof. R. Fürtös Ilona* – Nagykanizsa, *Györfi András* – Budapest, *Egidius Golob*, *Kacsó Péter* – Budapest, *Kiss Andor*, *Klotz Miklós*, *Korbely István* – Szarvas, *Kotnyek István* – Nagykanizsa, *Zhao Linhong* – Kína, *Prof. Eva Mazzucco* – Ausztria, *Németh Klára* – Zalaegerszeg, *Orosz Gergely* – Nagykanizsa, *Págyi Zsóka* – Budapest, *Pósa Ede* – Balatonszemes, *Rudi Punzo* – Olaszország, *Rutkai Bori* – Erdély, *Sebestyén János*, *Simon János* – Sárvár, *Giuseppe Spirtu*, *Peppi Spiss* – Ausztria, *Szabó László*, *Tarján Pál* (operaénekes) – Budapest, *Várhelyi György* – Albertirsa, *Várkonyi János*, *Carmen Vasile* – Románia, *Walter Gábor* – Kecskemét, *Wilheim Gábor* – Nagyréce, *Ludvig Dániel* – Nagykanizsa, *Ludvig Zoltán* – Nagykanizsa.

A másik egy olyan hely, ahol az alkotók jól érzik magukat. Kendli major egy ilyen „varázshely”, ahol átváltozik az idő, nem hivalkodó, mégis kizökkent a hétköznapiságból. A harmadik tényező, hogy a mag mellett kell egy vezető, aki szervezési és művészeti szinten is képes összefogni a tábor. Egy olyan ember, aki képes a lemondásra, s *Ludvig Zoltán* ilyen. Negyedik elemként a társadalmi háttérrel említette. A társadalom tagjai azok, akiknek szól, akik értékelik az alkotásokat. Ez a művészet felhajtó ereje. Hozzátette, hogy a művészet gyakran kerül válaszut elé. Az igazság hordozója, az emberi lélek kifejezője

legyen, vagy menjen a valódi világ útján. Örömet fejezte ki, hogy e táborban, az alkotásokon nem érzi, hogy valamelyik irányt képviselnék, mert itt valóban kiszabadul az idő a hétköznapiságból.

A „hivatalos” program záróakkordjaként *Ludvig Zoltán* a jelen lévő művészek részére átadta *Halász József* a tábor eddigi tíz évét megörökítő és bemutató filmjét és fotóit. A záróünnepségre a művészek külön performance-okat készítettek és adtak elő. Ilyen volt a Föld szárnyai címet viselő alkotás, vagy a „szoborzene”. Tudósítók az eseményről, a kiállított alkotásokról készítettek beszámolót.

Auer Nóra – Nemezz

Két közös kiállítás

Würtz Ádám Jr. és édesapjának közös kiállítására a közelmúltban két alkalommal is sor került édesapámmal közös kiállításunkra. Elsőként EU csatlakozásunk egyéves évfordulóját megünneplendő, a Magyar Köztársaság Külügyminisztériuma és a luxemburgi EU elnökség közös rendezésében 2005. május 1–10. között a Neumünster-i Apátság Kulturális Központban Luxemburgban. A kiállításnak, amelyet az apátság főigazgatójának tájékoztatása szerint több ezren tekintettek meg, csodálatos helyszínt nyújtott az apátság kerengője, ahol *Würtz Ádám Jr.* 14 egyedi, vegyes technikájú festett képe, valamint édesapja 12 darabból álló, Shakespeare: Szentivánéji álom c. műve ihlette rézkarc-sorozata került bemutatásra, Luxemburg leghíresebb képzőművészeinek, *Lucien Wercollier*-nak szobraival együtt.

A kiállítási anyagot ezt követően a közelmúltban megnyitott brüsszeli Kulturális Intézetben mutatták be nagy sikerrel, 2005. május 26–június 21. között, a Külügyminisztérium és a Nemzeti Kulturális Örökség Minisztériuma közös szervezésében – tájékoztatta szerkesztőségünket *Würtz Ádám Jr.*

Európában egyedülálló gyűjtemény a Nyíregyházi Galériában

Sóstói Nemzetközi Éremművészeti és Kisplasztikai Alkotótelep

Május 9 - június 10. között rendezték meg a 29. Sóstói Nemzetközi Éremművészeti és Kisplasztikai Alkotótelepet.

A művésztelep résztvevői voltak: *Bálint Zsombor*, Nagymaros; *Balogh Sándor*, Szeged; *Eőry Emil*, Érd; *Jan Polacek* Németország; *M. Gémes Katalin*, Csobánka; *Marie Seborova* Csehország; *Németh Erika*, Nyíregyháza; *Pero Jaksic* Horvátország; *Szavoszt Katalin*, Budapest; *Győrfi Sándor*, Karcag (művészeti vezető).

Az alkotói időszak alatt 56 érem és 73 kisplasztika készült, Nyíregyháza város Pro Arte aranyérmét Marie Seborova prágai szobrászművész, a Pro Arte ezüstérmeket pedig Eőry Emil érdi szobrászművész és Jan Polacek német szobrászművész nyerte el.

A Sóstói Nemzetközi Éremművészeti és Kisplasztikai Alkotótelep először 1977-ben került megrendezésre, a FIDEM Budapesten rendezett kongresszusának tiszteletére.

Az induló Éremművészeti Alkotótelep vezetésére Tóth Sándor és Czinder Antal szobrászművészeket kérte fel a város vezetése. A művésztelep profilja az évek során folyamatosan bővült, 1984-től Sóstói Nemzetközi Éremművészeti és Kisplasztikai Alkotóteleppé alakult át, melynek művészeti vezetője Győrfi Sándor, Karcagon élő szobrászművész, akinek nevéhez a Sóstón alkalmazott viaszvesztéses öntési technika megújítása és továbbfejlesztése is fűződik.

Az alkotótelep célja:

- Nemzetközileg elismert magyar és külföldi éremművészek, szobrászok közös műhelyének létrehozása.

- A legújabb művészeti törekvések „fórumának“ megteremtése a választott szakterületen belül.

- A szobrászművészek közötti szakmai és baráti kapcsolatok elmélyítése.

- A homok-, illetve szilikon formázási és a viaszvesztéses bronzöntési technológia megismertetése és - közös munka során történő - gyakorlati elsajátításának segítése.

- A bronzöntéshez kapcsolódó új művészi formaképzési lehetőségek támogatása.

- A telephez tartozó Kortárs Múzeum anyagának gazdagítása napjaink éremművészeti és kisplasztikai alkotásaival.

Évente öt hétig alkothatnak a meghívott hazai és külföldi szobrászművészek a sóstói műhelyekben, az ott készült művekből - a lektorátusi bíráló bizottság javaslatára - néhány alkotást a városnak adományoznak.

Az elmúlt 29 évben a város - illetve annak vezetése - ragaszkodott alkotótelepéhez, biztosítva a működéshez szükséges költségeket. A fenntartást folyamatosan támogatja a Nemzeti Kulturális Örökség Minisztériuma és a Nemzeti Kulturális Alapprogram is.

E művészetpártolás Európában egyedülálló gyűjtemény megszületését eredményezte.

A Városi Galéria az épület harmadik emeletén őrzi a Sóstói Nemzetközi Éremművészeti és Kisplasztikai Alkotótelep 1.506 darabból álló gyűjteményét, az érmek és kisplasztikák egy részét állandó kiállításon mutatja be az itt található kiállítóteremben.

Az alkotótelepnek eddig 213 magyar (103) illetve külföldi (110) résztvevője volt.

Vitkai László

Marie Seborova: Lények II.

Bálint Zsombor: Alakok

Jan Polacek: Kultur darwinizmus II.